

Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ПРОФЕСІЇ В УКРАЇНІ

МАТЕРІАЛИ
ЗАСІДАННЯ КРУГЛОГО СТОЛУ,
*Присвяченого 55-річчю заснування ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ»
та 45-річчю кафедри бухгалтерського обліку і аудиту*

19 травня 2016 року

ПОЛТАВА
ПУЕТ
2016

УДК 331.54:657(477)
ББК 65.052(4Укр)я43
П78

*Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі» заборонено*

Редакційна рада збірника

О. В. Карпенко, професор, к. е. н., голова, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
М. О. Любимов, доцент, к. е. н., доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
Ю. О. Ночовна, доцент, к. е. н., доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

П78 **Проблеми** та перспективи розвитку бухгалтерської професії в Україні : матеріали засідання Круглого столу, (м. Полтава, ПУЕТ, 19 травня 2016 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2016. – 160 с.

У збірнику наукових праць розглянуті актуальні проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської професії в Україні у контексті процесів глобалізації. Тези вибудовані на діалозі наукових традицій, визнанні та прогресивному міжнародному досвіді. Проблеми розвитку обліку, які піднімають автори публікацій, вирізняються своєю актуальністю та новизною наукових підходів.

Збірник призначений для фахівців, викладачів, аспірантів, студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів, а також усіх, хто цікавиться проблемами та перспективами розвитку бухгалтерської професії в Україні.

УДК 331.54:657(477)
ББК 65.052(4Укр)я43

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.*

ЗМІСТ

<i>Артюх-Пасюта О.В.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНІЙ СФЕРІ	6
<i>Бобокало А.А., Горбач Є.В., Деньга С.М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ ТИПОВОЇ КОНФІГУРАЦІЇ «БУХГАЛТЕРІЯ ДЛЯ УКРАЇНИ» СИСТЕМИ «1С: ПІДПРИЄМСТВО.8.2»	12
<i>Бочуля Т.В.</i> МАЙБУТНЄ ПРОФЕСІЇ БУХГАЛТЕРА: КОМПЕТЕНЦІЇ ІННОВАТОРІВ	17
<i>Василенко О.С., Карпенко О.В.</i> СУЧАСНІ НАПРЯМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗМІСТУ, СТРУКТУРИ ТА ЯКОСТІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	20
<i>Верига Ю.А., Кулявець Н.О.</i> ВИМОГИ ДО ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ БУХГАЛТЕРА В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ	22
<i>Виноградова М.О.</i> ПРОФЕСІЯ БУХГАЛТЕРА В УМОВАХ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ	27
<i>Вороніна В.Л.</i> ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ	33
<i>Деньга С.М.</i> ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	37
<i>Єрмаковська Л. В., Савченко О. Ф.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ЕКОЛОГІЧНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА.....	42
<i>Жидєєва Л.І., Андрієнко О.М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ» ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ.....	50
<i>Зубіцька О.В., Попенко Т.В., Любимов М.О.</i> КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	54
<i>Зюкова М.М., Федоряка В.О.</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ПРОФЕСІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	57
<i>Ігнатенко Т.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РЕМОНТІВ ОРЕНДОВАНИХ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	62
<i>Карпенко Є.А., Кравченко І.Ю.</i> ОСОБЛИВОСТІ НЕГРОШОВИХ РОЗРАХУНКІВ У ПЛАТНИКІВ ЄДИНОГО ПОДАТКУ	65

<i>Карпенко Д.В.</i> СУЧАСНІ РАКУРСИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	69
<i>Карпенко О.В.</i> НОВІ ПІДХОДИ ДО ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ БУХГАЛТЕРА	73
<i>Кравченко І.Ю.</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ПРОФЕСІЇ В УКРАЇНІ	78
<i>Лисенко М.А., Виноградова М.О.</i> АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ І АУДИТУ В УПРАВЛІННІ КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	83
<i>Лоханова Н.О.</i> РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ – ІНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ.....	88
<i>Плікус І. Й.</i> РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ.....	92
<i>Поддубна Н.М.</i> РИЗИК-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД У ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ	96
<i>Подольська В.О., Пшенична А.Ж.</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ЗОВНІШНІХ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ВІЗ	100
<i>Прохар Н.В.</i> НАВЧАННЯ ЗА ФАХОМ «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»: РЕАЛІЇ ТА ПІДХОДИ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	106
<i>Радевич Т.В., Ночовна Ю.О.</i> БІБЛІОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ОБЛІКУ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ	110
<i>Рудич А., Кравченко І.Ю.</i> НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРЕНДНИХ ОПЕРАЦІЙ.....	115
<i>Самбурська Н.І., Ритченко О.Ю.</i> ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ	121
<i>Серба О.В., Карпенко О.В.</i> ОБЛІК І АУДИТ В УПРАВЛІННІ СОБІВАРТІСТЮ ПРОДУКЦІЇ	125
<i>Скрипак І.В., Вороніна В.Л.</i> ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	128
<i>Соболь Г.О.</i> БУХГАЛТЕРСЬКА ПРОФЕСІЯ: ВИКЛИКИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	130

<i>Сошин А. С., Подольська В. О.</i> УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА	137
<i>Титаренко І.В.</i> КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК ЧИННИК ОПТИМІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ПІДСИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ	143
<i>Чижевська Л.В., Кулик В.А.</i> НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ В УКРАЇНІ В ХХІ СТОЛІТТІ	146
<i>Шимановська-Діанич Л.М., Карпенко Є.А.</i> ЗНАЧЕННЯ КАДРОВОГО АУДИТУ В УПРАВЛІННІ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ.....	152
<i>Шульга Н.В.</i> ПРОФЕСІЯ «БУХГАЛТЕР»: ВІД СТАРОГО ДО НОВОГО ЗМІСТУ	156

Карпенко О.В., к.е.н., професор
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

НОВІ ПІДХОДИ ДО ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ БУХГАЛТЕРА

У професійному середовищі теоретиків та практиків з бухгалтерського обліку останні п'ять років піднімаються питання престижу професії бухгалтера, аудитора та взагалі існування напряду підготовки «Облік і аудит».

На проведених численних міжнародних конференціях виникали дискусії з цього приводу. Окремі автори продовжують поглиблювати наукові дослідження у цій царині, оскільки професійна спільнота фахівців з обліку і аудиту вже зробила свій внесок у розвиток суспільства і нашої країни в цілому і ми розуміємо необхідність рухатися за векторами сучасних європейських та світових тенденцій розвитку науки про бухгалтерський й облік та практики, інформатизації системи управління. У доповіді дано критичний аналіз змісту питань, що піднімалися на наукових заходах та у монографіях, пов'язаних з проблемами підготовки бухгалтерів, аудиторів, фахівців та консультантів з оподаткування. Охарактеризовано зміни у відповідних нормативно-правових документах, що регулюють професійну діяльність бухгалтерів та аудиторів в Україні та регламентах, які повинні враховувати вищі навчальні заклади при наданні відповідних освітніх послуг. Підкреслено двовекторність дискусій на засіданні круглого столу з метою відповіді на питання: якими є сучасні парадигми обліку і концепції менеджменту, та як можуть вищі навчальні заклади допомогти суспільству у створенні прозорої інформації.

Автором зосереджено увагу на низці невирішених проблем бухгалтерського обліку, про які повинен знати випускник та мати певне професійне судження завдяки позиції його наставників - викладачів вищої школи. Серед них:

- зростання необхідності та можливості прискорювати швидкість обробки інформації завдяки досягнутому рівню автоматизації бухгалтерського обліку;
- залучення технологій суміжних до обліку галузей знань та інтеграції видів обліку з метою забезпечення нової якості облікової системи;
- відсутність розробленої моделі інтеграції облікової системи з менеджментом знань з метою оцінки невизначеності моделей інформації;
- розширення меж традиційного бухгалтерського обліку та синергетичний його розвиток;
- проблеми надання обліку динамічних властивостей та організація його як відкритої системи;
- відповіді на виклики розвитку інформаційної економіки та глобалізації, в т. ч. стосовно скорочення кількості фахівців, рівня прозорості та доступності інформації ;
- врахування особливостей створення інформації нових сфер економіки: інститут банкрутства, страхування, інвестування (відсутність алгоритму виділення непрофільних активів за даними бухгалтерського обліку та методики оцінки результативності виявлення таких при здійсненні процедур фінансового оздоровлення; оцінка дебіторської заборгованості з метою її продажу; відсутність затвердженої методики розрахунку ліквідаційної вартості основних засобів, формування резервів для покриття потенційних ризиків погіршення якості активів; оцінка проблем виникнення ризиків при впровадженні інформаційних систем, їх усунення та мінімізація наслідків; проблеми обліку фінансових інструментів та активів за справедливою вартістю тощо);
- відсутність методики аналізу відповідності реєстрів бухгалтерського обліку специфіці діяльності суб'єктів господарювання;
- розбіжності у понятійному апараті, що використовують в нормативно-правових документах, фахових джерелах інформації;

- відсутність методик оцінки для оптимального використання інтелектуального потенціалу працівників, методик роботи зі знаннями, накопиченими фахівцями підприємств, які є запорукою конкурентних переваг;
- методика обліку майбутніх подій;
- місце обліку в управлінні ризиками, його організація і методика при реалізації концепції сталого розвитку.

Особлива увага приділена необхідності застосування теорії організаційного розвитку, налаштованої на зміну ставлення співробітників до роботи, модифікацію їх поведінки та культури. Доведено, що процес організації обліку на підприємстві може бути успішно пов'язаний з концепцією організаційного навчання, яка передбачає реалізацію системи заходів у сфері перетворень, кваліфікації та методів діяльності. Оскільки система бухгалтерського обліку - це інформаційно-комунікативна система, яка створюється для задоволення запитів системи управління адекватною до вимог ринкової економіки в інтересах усіх членів суспільства, то саме вона може сприяти тому, що підприємства та організації матимуть здатність набути нових знань і розумінь подальшого розвитку на основі здійснюваних спостережень, аналізу невідповідностей та бажання вивчати успішні/неуспішні ситуації інноваційного розвитку підприємства.

Такі дії мають бути керованими, а отже випускники мають бути підготовленими до участі у постійних перетвореннях та удосконаленні. Вже більше 10 років потому з'явилися перші публікації, присвячені розвитку обліково-аналітичного забезпечення стратегічного розвитку підприємства, яке б забезпечувало покращення його конкурентного позиціонування. Але якщо раніше для створення обліково-аналітичного забезпечення процесу управління було достатньо застосування формального підходу до розробки стратегії підприємства, то наразі більш дієвим є інтуїтивний підхід в процесі розробки стратегії, що зумовлює необхідність формувати у студентів навички стратегічного мислення та креативних підходів до виконання професійних

завдань. У цьому контексті для розмірковування та зміни парадигми мислення важливо опрацювати з олівцем вже відомі праці С.Ф. Голова, В.М. Жука, С.А. Кузнецової, М.В. Корягіна, П.О. Куцика, Л.В. Нападовської, М.С. Пушкаря, А.В. Шайкана.

При викладанні дисциплін обліково-аналітичного та контрольного блоків важливо донести до розуміння студентів наявність нових наукових концепцій облікових систем та чинників, що зумовлюють зміни у системі бухгалтерського обліку. Серед останніх:

- наростання тенденцій глобалізації та постіндустріалізації, що актуалізує розвиток актуарного обліку, переорієнтує на інформаційне забезпечення процесу генерування/руйнування вартості;
- доцільність інтеграції інформації в єдину інформаційну систему;
- зміни у системі оподаткування, законодавчі реформи, поява нових інституцій, що потребують вмінь працювати в мінливих умовах;
- застосування механізму професійного судження і облікової політики, які ставлять під сумнів точність історичної вартості об'єктів обліку;
- розвиток теорії організаційного навчання для пристосування до умов мінливого зовнішнього та внутрішнього середовища і наявності проблемних ситуацій на шляхом виявлення та аналізу на основі якісно нового за змістом та способом створення обліково-аналітичного забезпечення;
- поява нових інформаційних інструментів вирішення економічних задач, розвиток електронного обліку;
- поширення концепції AFNF («Бухгалтерський облік для майбутнього»), бухгалтерського реінжинірингу [1-3] ;
- розвиток ринку капіталу та посилення ролі бухгалтерського обліку в реалізації соціальних стандартів тощо.

Таким чином усі застосовувані механізми управління та дидактичні методи повинні допомогти здійсненню змін як у науково-педагогічному колективі, так і у змісті навчання та процесі підготовки фахівців з обліку,

аналізу, аудиту, податкових розрахунків. Автором сформульовані завдання кафедри бухгалтерського обліку і аудиту для забезпечення її життєздатності, вона має стати інноваційною та інтелектуальною.

У середовищі викладачів придбані кожним нові знання з відповідних дисциплін, які вони читають, мають поширюватися та інтерпретуватися в колективі. Науково-педагогічні працівники незалежно від посади повинні постійно сканувати навколишнє середовище, створювати спільні навчальні проекти/продукти, саморозвиватися, що безумовно запалюватиме студентів та дозволить їм отримувати нові знання та навички на відповідному емоційному підйомі, оскільки викладачі червоною ниткою прошиють значимість бухгалтера при реалізації захисної та соціальної функції системи бухгалтерського обліку в менеджменті підприємства, виходячи з нових притаманних властивостей системі бухгалтерського обліку.

Фокус впливу бухгалтерського обліку на розвиток економіки достатньо великий, тому вища школа повинна постійно працювати над удосконаленням змісту та методики викладання дисциплін, що формують компетенції сучасного бухгалтера.

Список використаних джерел

1. Жук В.М. Бухгалтерський інжиніринг / В.М. Жук // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці: збірник тез та доповідей I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (21 лютого 2013 р.; м. Київ) / Відпов. за вип. Б.В. Мельничук. – К.: ТОВ "Всеукраїнський інститут права і оцінки", 2013. – 534 с. – С.51–54.
2. Корягін М.В. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності : монографія / М.В. Корягін, П.О. Куцик. – Львів : ЛКА, 2016. – 276 с.
3. Kuznetsova S. The transformation of accounting systems in the chaotic Economy structuring: The synergetic approach / S. Kuznetsova // Risk and Decision Analysis. Special Issue: Vol. 2: Behavioral Finance. – IOS Print, USA, New York, – 2011. – Number 3. – P. 151–160.